

<http://denis86.blog.tut.by/>

Сучасная літаратура. Новая аповесць Ніны Рыбік

28.03.2011 denis86

Працягваем гаворку пра творы сучасных беларускіх пісьменнікаў. Наша сённяшняя размова пра аповесць Ніны Рыбік "Паміж днём і ноччу".

Нумар часопіса "Полымя", дзе надрукавана аповесць

Убачыўшы ў лютаўскім нумары "Полымя" аповесць Ніны Рыбік "Паміж днём і ноччу", пазнаёміўшыся са сціслай біяграфіяй аўтара, яе адукацыяй (Магілёўскі бібліятэчны тэхнікум, факультэт журналістыкі БДУ – завочна), месцамі працы (хойніцкая і астравецкая раённыя газеты), амаль не сумняваўся, што чакае мяне наперадзе. Без ваганняў меркаваў, што з-пад пяра пісьменніцы павінен быў з'явіцца яшчэ адзін традыцыйны варыянт "неўміручай" вясковай прозы, аздобленай клопатамі і інтарэсамі маленькага правінцыйнага гарадка.

З прыемнасцю прызнаю сваю памылку. "Паміж днём і ноччу" – твор гарадскі, адметны сучаснымі рэаліямі. Галоўных герояў у аповесці трое. Надзея, якую кінуў муж неўзабаве пасля вяселля, доўгі час адна выхоўвала хлопчыкаў-двайнятак. Віктар, яе другі муж, маладзейшы яе на дзесяць гадоў, працуе разам з Надзям. Ён пакахаў Надзею і вярнуў ёй веру ў шчасце. Аня, "маладзейшая за яго роўна на столькі, колькі старэйшая Надзя", да якой Віктар пазней сышоў у пошуках маладосці і асалоды. Згодна сюжэту твора, праз пэўны час герой пачынае разумець, што, магчыма, зрабіў памылку. У навагоднюю ноч мужчына апынаецца перад выбарам, з кім праводзіць свята: з прыцягальнай Аняй, якой Віктар патрэбны, "пакуль мае сілу, работу, пасаду, прыносіць ёй грошы і адорвае дарагімі падарункамі", ці з Надзям і сваёй дачкой Таняй. Назад у сям'ю яго клічуць "пачуццё віны і абавязку. Ды яшчэ прывязанасць да дачкі. І тое ж самае пачуццё самазахавання – ён разумее, што ніхто і ніколі не будзе пра яго так клапаціцца, як Надзя". Але адначасова "ў яго не было ніякага жадання вяртацца да жонкі. Не хацелася бачыць яе добрыя спагадлівыя вочы – і ўсё астатняе жыццё адчуваць вінаватасць перад ёй за тое, што ён ужо ніколі не зможа глядзець на Надзю з тым каханнем і захапленнем, як тады, у юнацтве".

Уважлівы і скептычны крытык можа папракнуць аўтара ў тым, што жаночыя гераіні аповесці празмерна адназначныя і ўвасабляюць цалкам

супрацьлеглыя рысы характару. Аня пры сваёй прыгажосці сабрала букет адмоўных рысаў характару, а Надзя выглядае проста зямным анёлам, недаацэненым сваім мужам. Згаджуся, такія абставіны сапраўды маюць месца. Больш за тое, вобраз Віктара нагул прамалаяваны вельмі слаба. Але адсутнасць выразнай характарыстыцы герояў у нечым ўраўнаважваецца шэрагам іншых станоўчых якасцяў аповесці. Твор "Паміж днём і ноччу" напісаны добрым чытэльным стылем, які ні на хвіліну не адпускае ўвагу. Вельмі натуральна гучаць амаль ўсе дыялогі, у іх няма фальшу. Удала паказаны рэаліі сённяшняга жыцця. Паход у рэстаран, "мерседэс", што застаўся аднаму з герояў другога плана ад бацькоў, праца ў бухгалтэрыі – усе гэтыя, здавалася б, дробныя моманты становяцца ўдалымі дэталямі, якія дапамагаюць зрабіць твор жывым. Падчас прачытання няма ўражання, што дзеянне адбываецца ў вакууме, у бяспасці. Асаблівая ўдача Н.Рыбік – вельмі шчырая, цёплая атмасфера, у якую, нягледзячы на трагічнасць асобных падзей, трапляе чытач. Адчуваецца, што аповесць напісана не для самарэалізацыі, а каб выказаць чытачам тое, што турбуе і непакоіць, і запрасіць у свет сваіх герояў.

Аповесць "Паміж днём і ноччу" складаецца з чатырох частак.

Прыведзеная вышэй характарыстыка найбольш адпавядае першым тром раздзелам ("Дзень...", "Ноч...", "Паміж..."). Напрыканцы трэцяй часткі Н.Рыбік здолела максімальна закруціць інтрыгу і паставіць Віктара перад выбарам – з кім жа далей ісці па жыцці. Аднак фінал аповесці прыкметна расчараваў. Замест псіхалагічна патлумачанага выбару або хаця б сціслага аповеда пра далейшыя падзеі ў рэтрэспектыве, пісьменніца увяла ў чацвёртай частцы ("Раніца") новую геранію, Валянціну. Магчыма, менавіта з ёй, паводле аўтарскай логіцы, галоўны герой павінен быў звязаць свой лёс.

Для аб'ектыўнасці варта прызнаць, што такое развіццё падзей не здаецца абсалютна неверагодным. Але толькі тады, калі б яно вынікала з логіцы развіцця дзеяння. Пакуль жа складваецца ўражанне, што аўтар проста пазбегла вырашэння праблемы, на якой не было адназначнага адказу. Таму выпадковая сустрэча на Новы год блізкіх душ, якая адбываецца ў фінале, падалася проста банальнай. Наогул, аповесць (за выключэннем апошняй часткі) стварае ўражанне досыць роўнага твора, які, пры пэўным ўдасканаленні з боку аўтара, мае шанц зацікавіць чытачоў.

Ён, яна і ён – паміж ноччу і днём// Літаратура і мастацтва. 2011. 18 сакавіка. № 11. С. 6.